

תלמודו בידו

דף יב עמוד ב

[א] עד מתי מותר לאכול בלילה שלפני התענית, ובאלו אופנים אסור לאכול ?

[ב] האם נעילת סנדל מותרת בתענית ציבור או של יחיד ?

[ג] קיבל על עצמו תענית והוצרך לאכול, מה יעשה ?

[ד] האם מתענים תענית חלום בשבת ?

[ה] מהו סדר היום בשלש התעניות האמצעיות, ובאלו דברים אסורים ?

[א] מותר: לר"א בר' שמעון, עד קריאת הגבר והתנגול בפעם הראשונה. לרב, עד עמוד השחר [זמן זה מאוחר יותר]. וכן הלכה.

אסור: ללשון א', אם סילק השלחן מלפניו, אינו חוזר לאכול אף קודם הבקר. ללשון ב', ישן שנת קבע, אינו אוכל. התנמנם, חוזר לאכול. וכן הלכה.

[ב] תענית ציבור: לרב ששת, נעילת סנדל אסורה, שאף בבבל נוהגות חומרות התענית. אביי ורבא נעלו נעל קלה. מרימר החליף נעל ימין בשל שמאל. לשמואל, נעילת סנדל מותרת בבבל [חוץ מתשעה באב]. וכן המנהג.

תענית יחיד: לרב, אסור בנעילת סנדל, שמא תענית ציבור קיבל עליו. ולהימנע מן הספק, יאמר בקבלת התענית "למחר אהא לפניך בתענית יחיד".

[ג] רב [ושמואל לשון ב']: אוכל, ומתענה ביום אחר, מלבד בתענית חלום. שמואל לשון א': אינו צריך לפרוע, שקיבל לצער את עצמו רק כפי כוחו.

[ד] מתענים, כי התענית מועילה לחלום רק אם מתענה בו ביום. ולכפרה על שהתענה בשבת, מתענה תענית נוספת בימות החול.

[ה] סדר היום: מתענים מבעוד יום. מבוקר ועד חצות, בודקים מעשי בני העיר אם גזלו. ברבע השלישי, קוראים "ויחל" והפטרה. וברבע האחרון מתפללים. אסורים: ברחיצה, סיכה, נעילת סנדל ותשמיש. ומלאכה אסורה רק ביום התענית.